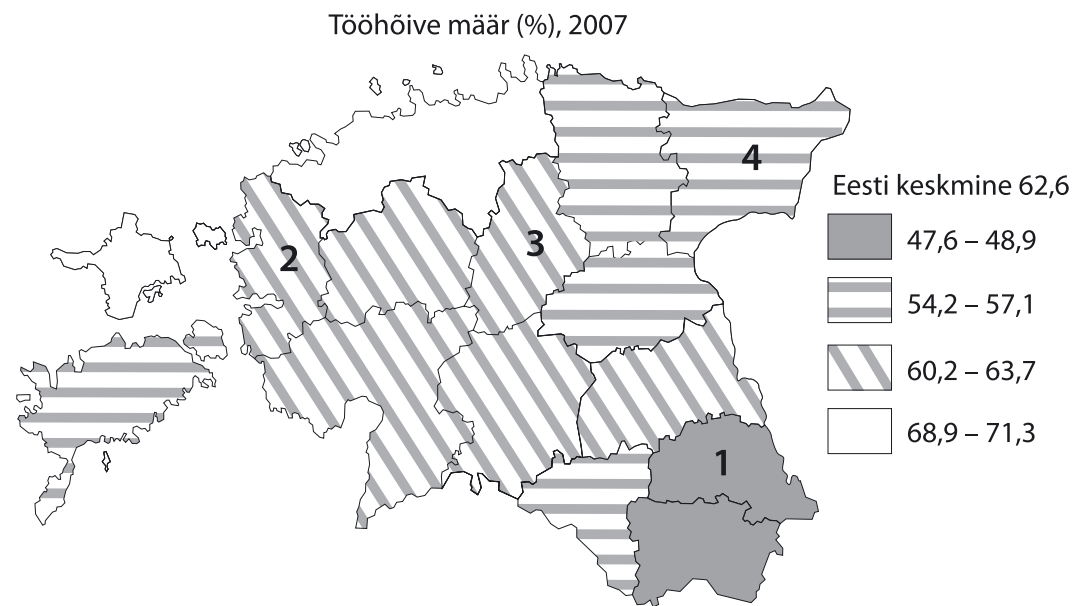

2. Tööturg ja sotsiaalne turvalisus 11 p

statistikaamet: <http://www.stat.ee/29228>

1. Täida tabel. Kirjuta tabelisse kaardil tähistatud maakonna nimi ja tööhõive määra protsent selles maakonnas. 8 p

Nr kaardil	Maakond	Tööhõive %-des
1		_____ kuni _____
2		_____ kuni _____
3		_____ kuni _____
4		_____ kuni _____

8 p

2. Nimeta allika andmetele toetudes kaks maakonda, kus on kõige vähem töötuid. 2 p

1) _____ maakond

2) _____ maakond

2 p

3. Miks on inimesel mõttekas end pärast töö kaotamist töötukassas töötuna arvele võtta? Põhjenda näitega. 1 p

1 p

2. Paiguta loetletud asutused, ettevõtted, organisatsioonid ja ühendused eeltoodud tabeli õigetesse lahtritesse. 3 p

7–6 õiget – 3 p, 5–4 õiget – 2 p, 3–2 õiget – 1 p

1. AS Kalev	5. Eesti Ametiühingute Keskliit
2. Cargobus OÜ	6. Järve tee 100 korteriühistu
3. Eesti Euroopa Liikumine	7. Maksu- ja Tolliamet
4. Eesti Kaitsejõudude peastaap	

II RIIK JA SELLE ÜLESANDED 12 P

1. Rahvusvahelised organisatsioonid ja ühendused 4 p

1. Kirjuta järgnevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühenduste ees olev täht organisatsiooni/ühenduse lipu all olevale joonele. 3 p

A. Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon

B. Euroopa Liit

C. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

1. _____

2. _____

3. _____

3 p

2. Millisesse neist kolmest organisatsioonist/ühendusest kuulumine on sinu arvates Eestile kõige olulisem? Põhjenda oma valikut. 1 p

Organisatsioon/ühendus: _____

Põhjendus: _____

1 p

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS
PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM ÜHISKONNAÕPETAJATE 2009

2. Riigikogu 4 p

Tabel. 2007. aasta riigikogu valimiste tulemused: meeste ja naiste osatähtsus riigikogu liikmete hulgas erakondade kaupa

Jrk	Erakond	Naisi (%)	Mehi (%)
1.	Eesti Keskerakond	10 (34%)	19 (66%)
2.	Eesti Reformierakond	5 (16%)	26 (84%)
3.	Eestimaa Rahvaliit	3 (50%)	3 (50%)
4.	Erakond Eestimaa Rohelised	1 (17%)	5 (83%)
5.	Erakond Isamaa ja Res Publica Liit	2 (11%)	17 (89%)
6.	Sotsiaaldemokraatlik Erakond	3 (30%)	7 (70%)
7.	Kokku:	24 (24%)	77 (76%)

<http://www.vvk.ee/r07/statistika4.html>

1. Vasta tabeli andmete põhjal. 4 p

1) Mitu meest ja mitu naist valiti riigikogusse? 1 p

Naisi _____ Mehi _____

1 p

2) Mis erakonna naiste ja meeste osatähtsus riigikogus on võrdne? 1 p

1 p

3) Mis erakonnas on meeste osatähtsus protsentuaalselt kõige suurem? 1 p

1 p

4) Mis erakonnas on naiste osatähtsus protsentuaalselt kõige suurem? 1 p

1 p

3. Valimised Eestis 4 p

1. Kui vanalt saab Eesti kodanik kandideerimisõiguse:

1) kohalike omavalitsuste volikogude valimistel – _____ -aastaselt

1 p

2) riigikogu valimistel – _____ -aastaselt

1 p

3) riigi presidendiks kandideerimisel – _____ -aastaselt

1 p

2. Kui vanalt saab Eesti kodanik hääleõiguse? _____ -aastaselt

1 p

3. Maksud 5 p

1. Mille poolest erineb brutopalk netopalgast? 1 p

_____ 1 p

2. Mida tähendab ümbrikupalk? 1 p

_____ 1 p

3. Nimeta üks maksu liik, mida üksikisik maksab riigile: 2 p

1) oma tuludelt:

_____ 1 p

2) tarbimiselt:

_____ 1 p

4. Mis riigiamet kontrollib maksude tasumist? 1 p

_____ 1 p

VII INDIVIID JA MAJANDUS 13 P

1. Tarbijakaitse ja tarbijakäitumine 2 p

1. Tänapäeval on üha rohkem levinud ostmine postimüügikataloogidest ja internetipoodidest. Nimeta üks sellise ostmisviisi positiivne külg ja üks võimalik oht. 2 p

1) Positiivne külg:

_____ 1 p

2) Võimalik oht:

_____ 1 p

RIIKLIK EKSAAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS
PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM ÜHISKONNAÕPETUS 2009

2. Eesti kodakondsus 3 p

“Aksenenko on teinud strateegilisi investeeringuid Eesti majandusse, samuti on ta olnud aktiivne kultuurielu toetaja,” töi valitsuse kommunikatsioonibüroo välja põhjusi, miks ta väärrib eriliste teenete eest kodanikuks ülendamist. Uued Eesti kodanikud on veel pikamaajooksjast kaevur Vjatšeslav Košelev, Ida-Virumaal tegutsevad Vladimir Šiškov ja Aleksandr Kaidalov.

Postimees, 21.12.2007

1. Too teksti põhjal kaks näidet, millistel juhtudel on Eestis võimalik saada kodakondsus eriliste teenete eest. 2 p

1) _____ 2 p

2) _____

2. Nimeta Eesti riigi võimuorgan, mis teeb otsuse kodakondsuse andmiseks eriliste teenete eest. 1 p

_____ 1 p

VI RIIKJA MAJANDUS 10 P

1. Raha ja pangandus 2 p

1. Nimeta riiklik institutsioon, mis korraldab Eestis raharinglust ja seisab Eesti krooni vääringu stabiilsuse eest. 1 p

_____ 1 p

2. Seleta, mis on deebetkaart. 1 p

_____ 1 p

2. Riigieelarve 3 p

1. Mis on riigieelarve? 1 p

_____ 1 p

2. Nimeta üks oluline kuluvaldkond Eesti riigieelarves. 1 p

_____ 1 p

3. Nimeta üks maksudest, millest moodustuvad Eesti riigieelarve tulud. 1 p

_____ 1 p

III KODANIKUÜHISKOND 8 P

1. Keskkond ja säästev areng 8 p

U. Nemvaltsi karikatuur. Postimees, 14.01.2008

1. Mis probleemi Eesti ühiskonnas karikatuur käsitleb? 1 p

_____ 1 p

2. Milliseid teguviise karikaturist hukka mõistab? Nimeta kaks. 2 p

1) _____

2) _____

_____ 2 p

3. Paiguta prügi õigesse konteinerisse. Tähistä vastus numbritega. 4 p

8 õiget – 4 p, 7–6 õiget – 3 p, 5–4 õiget – 2 p, 3–2 õiget – 1 p

Vanapaberikonteiner	Pakendikonteiner	Olmeprügi/segaprügi konteiner
nr	nr	nr

1) ajalehed	5) kasutatud ühekordsed nõud
2) puhtad klaaspurgid	6) vihikud
3) jäätisepaberid	7) määratud pakend
4) puhtad kartongist mahlapakid	8) puhtad kilekotid
- 4 p

RIIKLIK EKSAMI- JA KVALIFIKATSIOONIKESKUS
PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM ÜHISKONNAÕPETUS 2009

4. Miks on tarvis prügi sorteerida? Põhjenda. 1 p

1 p

IV RAHVAS, PÕHISEADUS, DEMOKRAATIA 8 P

1. Diskrimineerimine 3 p

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 12 ütleb:

Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.

1. Mida tähendab diskrimineerimine? 1 p

1 p

2. Nimeta tunnus, mille alusel on võimalik inimest diskrimineerida. Too selle kohta näide. 2 p

Tunnus ja näide peavad olema kooskõlas.

Tunnus: _____

Näide: _____

2 p

2. Põhiseaduslikud õigused ja kohustused 5 p

Vasta küsimustele. Vastamisel kasuta ka Eesti Vabariigi põhiseadust.

1. Nimeta kaks põhiseaduslikku õigust, mis laienevad ainult Eesti Vabariigi kodanikele. 2 p

1) _____

2) _____

2 p

2. Nimeta kaks kohustust, mida iga Eesti Vabariigi elanik peab täitma. 2 p

1) _____

2) _____

2 p

3. Kas Eesti kodakondsust võib veendumuste pärast ära võtta? Tähista õige vastusevariant ristiga. 1 p

Punkti annab otsustus koos paragrahvi nimetamisega .

Jah _____ Ei _____

Kirjuta põhiseaduse paragrahv, millele toetudes otsustasid. § _____

1 p

V ÜSIKISIK, RIIK JA ÕIGUS 9 P

1. Õiguskaitse ja kohus 6 p

1. Kohtusüsteem 3 p

1) Selgita, miks on demokraatlikes riikides (sh Eestis) kehtestatud mitmeastmeline kohtusüsteem.

Selgitus: _____

1 p

2) Apellatsioonikaebus on:

1 p

3) Kassatsioonikaebus on:

1 p

2. Rühmita kohtuasjad kriminaal- ja tsiviilasjadeks, märgi vastav number tabeli õigesse lahtrisse. 3 p

6 õiget – 3 p, 5–4 õiget – 2 p, 3–2 õiget – 1 p

Kriminaalasjad	Tsiviilasjad
1) röövimine	4) altkäemaksu võtmine
2) alkoholi ebaseaduslik tootmine	5) kinnisomandi vaidlus
3) abielulahutus	6) vanemlike õiguste äravõtmine

3 p